

ปัญหาการนำพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาใช้กับผู้ต้องขัง¹

ภาคภูมิ พิริยสถิต²

กรมราชทัณฑ์ เป็นองค์กรหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเป็นหน่วยงานสุดท้ายทางฝ่ายบริหาร ซึ่งมีหน้าที่และภารกิจหลักในการบังคับโทษกับผู้กระทำความผิดให้ได้รับโทษตามคำพิพากษาของศาลอาญา ในขณะที่เดียวกันกรมราชทัณฑ์ยังต้องปฏิบัติภารกิจควบคู่กันไปด้วย คือ การบำบัดฟื้นฟูและแก้ไขพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังกลับตนเป็นพลเมืองดีและไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ตลอดจนต้องพัฒนาทักษะฝีมือให้ผู้ต้องขังในขณะที่ต้องโทษอยู่ภายในเรือนจำสามารถประกอบสัมมาอาชีพที่สุจริต และสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติสุขในวันที่ได้พ้นโทษออกไปนอกเรือนจำแล้ว³ ประเทศไทยประสบปัญหา “ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ” (Overcrowding) ประเทศไทยมีกฎหมายที่มีโทษทางอาญาอย่างมากมาย เพราะเชื่อว่าโทษทางอาญาโดยเฉพาะโทษจำคุกเป็นการลงโทษในลักษณะตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ย่อมก่อให้เกิดความสงบสุขเรียบร้อยของประชาชน อีกทั้ง ปัจจุบันแม้โทษจำคุกนั้นจะเป็นโทษที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และตอบสนองต่อวัตถุประสงค์การลงโทษได้ดีที่สุดโดยการทำให้ผู้พ้นโทษกลับตนเป็นคนดี⁴ แต่ต้องเป็นโทษจำคุกที่มีช่วงระยะเวลานานพอสมควรแก่ความผิด หากแต่ในทางกลับกันโทษจำคุกที่มีช่วงระยะเวลาน้อยหรือสั้นจนเกินไปย่อมส่งผลในทางตรงกันข้ามอย่างสิ้นเชิง⁵ กล่าวได้ว่า โทษจำคุกระยะสั้นย่อมก่อให้เกิดผลร้ายมากกว่าผลดีเนื่องจากการนำผู้กระทำความผิดมาอยู่ร่วมปะปนกับผู้ต้องโทษรายอื่น ๆ ซึ่งอาจจะให้เกิดการเรียนรู้เลียนแบบ แลกเปลี่ยนวิธีการช่องทางในการกระทำความผิดและความชั่วร้ายติดตัวเพิ่มขึ้นมาได้โดยง่ายดาเรือนจำจึงกลายเป็นสถานศึกษาวิชาอาชญากรรมโดยอาชญากรในการศึกษาเทคนิคของการกระทำความผิด

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการนำพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาใช้กับผู้ต้องขัง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณค์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ กรมราชทัณฑ์, ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ [Online], Available URL: http://www.correct.go.th/?page_id=12255,2567 (กุมภาพันธ์, 12).

⁴ หุตุ แสงอุทัย, กฎหมายอาญาภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 21 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554), หน้า 188.

⁵ ประเสริฐ จันทรวท, “วิธีการหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกในระยะสั้น,” วารสารนิติศาสตร์ 4, 1 (มิถุนายน 2515): 126-127.

ในรูปแบบใหม่ ๆ ใค้อยู่เสมอ การลงโทษจำคุกจึงเปรียบเสมือนเป็นตราประทับที่สร้างปมด้อยทางจิตใจแก่ตนเองและครอบครัว⁶

แม้ว่า กรมราชทัณฑ์จะมีมาตรการในการลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำโดยการให้ประโยชน์แก่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งมาตรการการพักการลงโทษ (Parole) เป็นหนึ่งในมาตรการที่กรมราชทัณฑ์นำมาใช้โดยมุ่งประสงค์เพียงเพื่อลดความแออัดของจำนวนผู้ต้องขังภายในเรือนจำ ด้วยการให้ผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดวันต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาล ซึ่งกรมราชทัณฑ์เป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจทางฝ่ายบริหารในการบังคับโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลยุติธรรมซึ่งเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจทางฝ่ายตุลาการ โดยศาลได้พิจารณาถึงพฤติการณ์ความร้ายแรงแห่งคดี และได้ตัดสินพิพากษาลงโทษนักโทษเด็ดขาดด้วยความเหมาะสมแล้ว นักโทษเด็ดขาดรายนั้นก็สมควรที่จะได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล จนครบถ้วนเพื่อให้เกิดความเกรงกลัวและเช็ดหลาบในการกระทำความผิดครั้งนั้น อีกทั้ง การให้นักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกจนครบตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาของศาลเป็นการปกป้องสังคมให้สงบสุขปลอดภัย ซึ่งเพียงพอต่อการแก้ไขปรับปรุงตัว และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมและชุมชนได้ ซึ่งการให้อำนาจแก่กรมราชทัณฑ์เพียงองค์กรเดียว ในการใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น การพักการลงโทษ ซึ่งถือเป็นการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดก่อนครบกำหนดวันต้องโทษตามคำพิพากษาของศาลที่มีผลเป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกำหนดจำนวนวันต้องโทษตามคำพิพากษาของศาล ส่งผลให้คำพิพากษาไม่ศักดิ์สิทธิ์ ขาดความน่าเชื่อถือศรัทธาจากประชาชน จนทำให้ประชาชนและสังคมเกิดคำถามว่า จำเลยจะได้รับโทษจำคุกมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับระเบียบของกรมราชทัณฑ์

จากการศึกษา สามารถสรุปปัญหาการนำพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาใช้กับผู้ต้องขังได้ 4 ประเด็น และมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ปัญหาโครงสร้างของคณะทำงานพิจารณาการคุมขังในสถานที่คุมขัง

ตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการดำเนินการสำหรับการคุมขังในสถานที่คุมขัง พ.ศ. 2566 ลงวันที่ 6 ธันวาคม 2566 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ข้อ 4 “ให้มีคณะทำงานคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะทำงานพิจารณาการคุมขังในสถานที่คุมขัง” ประกอบด้วยรองอธิบดีที่กำกับดูแลกองทัณฑวิทยาเป็นประธาน ผู้อำนวยการกองทัณฑวิทยา ผู้อำนวยการกองทัณฑปฏิบัติ ผู้อำนวยการกองพัฒนาพฤตินิสัย ผู้อำนวยการกองบริการทางการแพทย์ และผู้อำนวยการกองกฎหมาย และบุคคลภายนอก ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งจากบุคคลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านสาธารณสุข 1 คน และด้านสังคมสงเคราะห์หรืออุตสาหกรรม 1 คน เป็นคณะทำงาน โดยมีผู้อำนวยการกลุ่มงานมาตรการควบคุมผู้ต้องขังสังกัดกองทัณฑวิทยา เป็นคณะทำงานและเลขานุการ และข้าราชการสังกัดกองทัณฑวิทยาที่ได้รับมอบหมายอีกไม่เกิน 2 คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

⁶ นัทธี จิตสว่าง, “สิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขังกำลังถูกละเมิด,” วารสารราชทัณฑ์ 46, 3 (2541): 25.

จะเห็นได้ว่า ระเบียบฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้มีคณะทำงานพิจารณาการคุมขังในสถานที่คุมขังจำนวนทั้งหมด 9 คน ประกอบไปด้วยข้าราชการสังกัดกรมราชทัณฑ์ที่แต่งตั้งโดยตำแหน่งจำนวนถึง 7 คน และมีบุคคลภายนอกที่อธิบดีกรมราชทัณฑ์เป็นคัดเลือกเสนอจำนวน 2 คน ซึ่งการกำหนดโครงสร้างของคณะทำงานในลักษณะเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดปัญหาการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจ (Check and Balance) ในการพิจารณาวินิจฉัยคัดเลือกผู้ต้องขัง ตลอดจนการลงมติให้ความเห็นชอบและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ ดังนั้น แม้ว่าโครงสร้างของคณะทำงานจะมีบุคคลภายนอกร่วมด้วยแล้ว แต่เสียงข้างมากของคณะทำงานชุดนี้ก็จะเป็นเสียงที่อยู่กับฝ่ายกรมราชทัณฑ์อยู่แน่นอน

ประเด็นที่สอง ปัญหาอำนาจของกรมราชทัณฑ์ในการพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขังตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560

ตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 กำหนดให้ “นักโทษเด็ดขาดคนใดแสดงให้เห็นว่ามีความประพฤติดี มีความอดสาเห ความก้าวหน้าในการศึกษาและทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ทางราชการเป็นพิเศษ อาจได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ...”

จะเห็นได้ว่า มาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ให้อำนาจกรมราชทัณฑ์เพียงองค์กรเดียวในการให้ประโยชน์แก่นักโทษเด็ดขาด โดยใช้พฤติกรรมและความประพฤติของนักโทษเด็ดขาดในขณะที่ได้รับโทษอยู่ภายในเรือนจำ เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาให้ประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น เมื่อกรมราชทัณฑ์ เป็นองค์กรที่ใช้อำนาจทางฝ่ายบริหาร มีหน้าที่และภารกิจหลักในการบังคับโทษกับผู้กระทำความผิดที่อยู่ในฐานะของนักโทษเด็ดขาดให้ได้รับโทษ ตามผลแห่งคำพิพากษาของศาล ซึ่งเป็นองค์กรตุลาการ โดยการลงโทษทางอาญามีวัตถุประสงค์ในการลงโทษ 1) เพื่อแก้แค้นทดแทน 2) เพื่อการข่มขู่ยับยั้ง 3) เพื่อปกป้องคุ้มครองสังคม และ 4) เพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ซึ่งในการที่ศาลได้พิจารณาและพิพากษากำหนดบทลงโทษจำคุกให้เป็นไปตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งคดีความผิดสาสมกับการกระทำนั้นแล้ว และเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การลงโทษอย่างหนึ่งอย่างใดทั้งสิ้น กรมราชทัณฑ์ จึงมีหน้าที่บังคับโทษกับนักโทษเด็ดขาดให้เป็นไปตามที่ศาลได้มีคำพิพากษาจนครบถ้วนตามจำนวนที่ศาลได้กำหนดให้สมกับที่เป็นองค์กรที่มีหน้าที่หลักในการบังคับโทษทางอาญา

ผู้ศึกษาเห็นว่า กรณีความผิดที่ศาลได้พิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป ถือว่าเป็นโทษจำคุกที่มีระยะเวลานานพอสมควร เป็นโทษที่มีลักษณะพฤติการณ์ของการกระทำที่ย่อมส่งผลกระทบต่อความสงบสุขเรียบร้อยและมั่นคงปลอดภัยของสังคม จึงเป็นการไม่สมควรที่จะให้อำนาจแก่กรมราชทัณฑ์แต่เพียงองค์กรเดียว ในการพิจารณาให้ประโยชน์แก่นักโทษเด็ดขาด อันเป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงผลแห่งคำพิพากษาของศาล เพราะเป็นการก้าวก้าวคำวินิจฉัยของศาล อีกทั้ง กรมราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับโทษจำคุกให้เป็นไปตามคำพิพากษา ซึ่งนอกจากจะมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงผลแห่งคำพิพากษาของศาลแล้ว กรณียังไม่สอดคล้องกับทฤษฎีเด็ดขาดที่มีแนวคิด

ในเรื่องการลงโทษว่า คำพิพากษาของศาลต้องมีความเด็ดขาดและต้องบังคับได้อย่างไม่จำกัด และต้องลงโทษให้เป็นไปเพื่อเป็นการทดแทนความผิดที่บุคคลนั้นได้ก่อให้เกิดขึ้นและเป็นการรักษาความยุติธรรมของสังคมด้วย⁷

ประเด็นที่สาม ปัญหาการพักการลงโทษในกรณีมีเหตุพิเศษ

ตามข้อ 43 ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก หรือการพักการลงโทษ และได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 52 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560

ข้อ 43 ได้กำหนดว่า “ในกรณีที่มีเหตุพิเศษพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุพิเศษที่จะพักการลงโทษ นักโทษเด็ดขาดมากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ 42 ให้เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษพิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ”

จะเห็นได้ว่า กรณีการพักการลงโทษเป็นมาตรการหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้นำมาใช้ดำเนินการเพื่อปลดปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดออกไปจากเรือนจำก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาของศาล เป็นทางเลือกที่ให้โอกาสเมตตาแก่นักโทษเด็ดขาดได้กลับไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคม แต่การพักการลงโทษมิใช่สิทธิของผู้ต้องขังที่จะสามารถเรียกร้องต่อเรือนจำหรือกรมราชทัณฑ์ได้ โดยการพักการลงโทษนั้นเป็นประโยชน์ที่กรมราชทัณฑ์จะเป็นผู้มีพิจารณาเสนออนุมัติให้แก่นักโทษเด็ดขาดรายใดที่ประพฤติปฏิบัติตัวด้วยความเรียบร้อยอยู่ในระเบียบวินัย มีความตั้งใจก้าวหน้าทางการศึกษา ทำงานเกิดผลดีแก่เรือนจำ หรือทำความชอบแก่ทางราชการเป็นพิเศษ นักโทษเด็ดขาดรายนั้นก็อาจจะได้รับการพิจารณาคัดเลือกเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการพักการลงโทษ แต่ก็ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติ โดยให้นักโทษรายนั้นได้กลับไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคมกับครอบครัวของตนเองได้ตามปกติ ซึ่งการปล่อยตัวออกไปก่อนครบกำหนดจำนวนวันต้องโทษตามคำพิพากษานั้น ถือว่า สอดคล้องกับทฤษฎีกรุณา ในลักษณะที่เรียกว่าเป็นรางวัลพิเศษ (Privilege) เป็นการผ่อนปรนจากรัฐโดยกรมราชทัณฑ์ กล่าวคือเป็นมาตรการทางกฎหมายที่รัฐสร้างขึ้นมาเพื่อจูงใจแก่นักโทษเด็ดขาดให้ปฏิบัติตัวดีในระหว่างที่รับโทษอยู่ในเรือนจำโดยจะได้รับสิ่งที่เรียกว่าประโยชน์ เป็นรางวัลตอบแทนโดยให้สามารถออกไปใช้ชีวิตอยู่นอกเรือนจำก่อนครบจำนวนวันต้องโทษตามคำพิพากษา⁸

ผู้ศึกษาเห็นว่า กรณีการพักการลงโทษด้วยการอ้างเหตุพิเศษ นอกจากจะไม่ปรากฏว่า ในมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดถึงหลักการเกี่ยวกับการพักการลงโทษในกรณีมีเหตุพิเศษไว้แล้ว กรณีดังกล่าวยังเป็นการเปิดช่องทางให้กรมราชทัณฑ์ออกระเบียบหรือออกมาตรการมาบังคับใช้

⁷พรเลิศ ศักดิ์สงวนมณูญ, “อำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษ,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555), หน้า 11-14.

⁸เนติพันธ์ บุญมา, “บทบาทของศาลในการพักการลงโทษ: กรณีศึกษาเปรียบเทียบไทยกับสหรัฐอเมริกา,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 27-29.

ซึ่งอาจจะเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลบางกลุ่มบางคนให้ได้รับอภิสิทธิ์พิเศษเหนือกว่านักโทษเด็ดขาดรายอื่น ๆ เป็นการเสี่ยงต่อการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมให้บุคคลบางกลุ่มบางคนที่จะไม่ต้องรับโทษตามคำพิพากษาของศาลอย่างเต็มจำนวน และการที่กฎหมายให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในการพิจารณาอนุมัติการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ และพิจารณานักโทษเด็ดขาดเป็นการเฉพาะรายย่อมส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียม ไม่เป็นธรรม และเป็นการเลือกปฏิบัติได้ ทำให้นักโทษเด็ดขาดบางรายไม่ต้องรับโทษตามคำพิพากษาของศาล อันส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนในสังคมต่อความศักดิ์สิทธิ์ของกระบวนการยุติธรรม กรณีจึงไม่สอดคล้องกับทฤษฎีเด็ดขาดที่มีแนวคิดในเรื่องการลงโทษว่า คำพิพากษาของศาลต้องมีความเด็ดขาด และต้องบังคับได้อย่างไม่จำกัด และต้องลงโทษให้เป็นไปเพื่อเป็นการทดแทนความผิดที่บุคคลนั้นได้ก่อให้เกิดขึ้นและเป็นการรักษาความยุติธรรมของสังคมด้วย

ประเด็นที่สี่ ปัญหาการใช้ดุลยพินิจของผู้บัญชาการเรือนจำ กรณีไม่เห็นด้วยกับความเห็นของแพทย์ตามกฎหมายกระทรวงการส่งตัวผู้ต้องขังไปรักษาตัวนอกเรือนจำ พ.ศ. 2563

ตามข้อ 2 ของกฎกระทรวงการส่งตัวผู้ต้องขังไปรักษาตัวนอกเรือนจำ พ.ศ. 2563 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7 วรรคหนึ่ง และมาตรา 55 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560

ข้อ 2 “เมื่อผู้บัญชาการเรือนจำได้รับรายงานจากเจ้าพนักงานเรือนจำว่า ผู้ต้องขังคนใดป่วย มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิต หรือเป็นโรคติดต่อ ให้ส่งตัวผู้ต้องขังคนนั้นไปรับการตรวจในสถานพยาบาลของเรือนจำโดยเร็ว ถ้าผู้ต้องขังคนนั้นต้องได้รับการบำบัดรักษาเฉพาะด้านหรือถ้าคงรักษาพยาบาลอยู่ในเรือนจำจะไม่ทุเลาดีขึ้น ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) กรณีผู้บัญชาการเรือนจำ อนุญาตให้ส่งตัวผู้ต้องขังคนนั้นไปรับการรักษาในสถานบำบัดรักษาสำหรับโรคชนิดนั้นโดยเฉพาะ โรงพยาบาล หรือสถานบำบัดรักษาทางสุขภาพจิตของรัฐนอกเรือนจำตามที่แพทย์ พยาบาล หรือเจ้าพนักงานเรือนจำ ซึ่งผ่านการอบรมด้านการพยาบาลเสนอ ให้เจ้าพนักงานเรือนจำพาผู้ต้องขังคนนั้นไปและกลับในวันเดียวกัน

(2) เมื่อผู้บัญชาการเรือนจำ อนุญาตให้ส่งตัวผู้ต้องขังไปรับการรักษานอกเรือนจำ ตาม (1) หากแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษามีความเห็นว่า สมควรรับตัวผู้ต้องขังคนนั้นไว้รักษาในสถานบำบัดรักษาสำหรับโรคชนิดนั้นโดยเฉพาะ โรงพยาบาล หรือสถานบำบัดรักษาทางสุขภาพจิตของรัฐ ให้เจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งพาผู้ต้องขังคนนั้นไปตรวจรักษา ขอหลักฐานและความเห็นของแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษาประกอบการจัดทำรายงานเสนอผู้บัญชาการเรือนจำพิจารณา ถ้าผู้บัญชาการเรือนจำเห็นด้วยกับความเห็นของแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษา ให้มีคำสั่งอนุญาตให้รับตัวไว้รักษา

(3) กรณีผู้บัญชาการเรือนจำ ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษา ตาม (2) หรือมีเหตุฉุกเฉินอื่นอันอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตหรือความปลอดภัยของผู้ต้องขัง ให้เจ้าพนักงานเรือนจำ

นำตัวผู้ต้องขังคนนั้น กลับเข้ารักษาพยาบาลภายในเรือนจำ และจัดการช่วยเหลือประการอื่นเท่าที่จำเป็น แล้วรายงานอธิบดีโดยเร็ว พร้อมกับสำเนาความเห็นของแพทย์และสำเนาหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(4) กรณีที่ผู้บัญชาการเรือนจำ มีข้อสงสัยเกี่ยวกับรายงานของเจ้าพนักงานเรือนจำ ตาม (2) อาจสั่งให้เจ้าพนักงานเรือนจำทำรายงานเพิ่มเติม หรือสั่งให้เจ้าพนักงานเรือนจำคนอื่น หรือตั้งคณะทำงาน เพื่อตรวจสอบและทำรายงานก็ได้”

จะเห็นว่า ตามข้อ 2 (3) ของกฎกระทรวงการส่งตัวผู้ต้องขังไปรักษาตัวนอกเรือนจำ พ.ศ. 2563 กรณีที่ผู้ต้องขังคนใดป่วยและได้ไปรับการตรวจในสถานพยาบาลของเรือนจำแล้ว อาการยังไม่ทุเลาดีขึ้น ซึ่งแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษาผู้ต้องขังคนนั้นมีความเห็นว่า สมควรรับตัวผู้ต้องขังคนนั้นไว้รักษาในสถานบำบัดรักษาสำหรับโรคชนิดนั้นโดยเฉพาะแล้ว ซึ่งถ้าหากผู้บัญชาการเรือนจำไม่เห็นด้วยกับความเห็นของแพทย์ในกรณีดังกล่าว กฎหมายกำหนดให้พาตัวผู้ต้องขังคนนั้นกลับมารักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลภายในเรือนจำ ทำให้ผู้ต้องขังคนนั้นไม่ได้รับการรักษาในสถานบำบัดรักษาสำหรับโรคชนิดนั้น โดยเฉพาะตามที่แพทย์ผู้ทำการตรวจรักษาได้วินิจฉัยและมีความเห็นไว้ในรายงานการตรวจของแพทย์ การที่กฎกระทรวงฉบับดังกล่าว ได้กำหนดให้ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจที่จะไม่เห็นด้วยกับความเห็นของแพทย์ ก็เท่ากับเป็นการปฏิเสธสิทธิการรักษาของผู้ต้องขังคนนั้น ที่แพทย์ได้วินิจฉัยมีความเห็นแล้วว่าผู้ต้องขังรายนั้น เขามีความจำเป็นต้องได้รับการรักษาตัวเป็นการเฉพาะทางตามอาการความเจ็บป่วยของโรคชนิดนั้น ซึ่งตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งองค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners) (ข้อกำหนดแมนเดลลา - Mandela Rules) ข้อ 27 วางหลักการในกรณีที่ผู้ต้องขังเจ็บป่วยฉุกเฉินไว้ว่า ผู้ต้องขังต้องได้รับการรักษาพยาบาลโดยทันที และหากจำเป็นต้องรักษาอาการเจ็บป่วยด้วยโรคเฉพาะทาง ต้องได้รับการส่งตัวไปรักษาพยาบาลยังสถานพยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง หรือโรงพยาบาลของพลเรือน และที่สำคัญในส่วนของการวินิจฉัยและการตัดสินใจทางการแพทย์ให้กระทำเฉพาะผู้รับผิดชอบที่มีวิชาชีพด้านการแพทย์เท่านั้น และการตัดสินใจดังกล่าวจะต้องไม่ถูกลบล้างหรือเพิกเฉยโดยผู้ที่มีอำนาจทางด้านการแพทย์

ผู้ศึกษาเห็นว่า เมื่อพิจารณาหลักการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายเปิดช่องไว้ให้ นั่น การดำเนินการดังกล่าวต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและสอดคล้องกับหลักกฎหมายต่าง ๆ อันมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เช่น หลักความเสมอภาค และหลักความได้สัดส่วน เป็นต้น โดยในกรณีผู้ต้องขังเจ็บป่วยนั้น พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดขั้นตอน วิธีการดำเนินการไว้ในกฎกระทรวงการส่งตัวผู้ต้องขังไปรักษาตัวนอกเรือนจำ พ.ศ. 2563 ซึ่งได้ให้อำนาจแก่ผู้บัญชาการเรือนจำในการใช้ดุลยพินิจในกรณีที่แพทย์มีความเห็นควรให้ผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยรักษาตัวนอกเรือนจำ ซึ่งประเด็นเกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจของผู้บัญชาการเรือนจำ ตามกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว ได้เปิดช่องในกรณีที่ผู้บัญชาการเรือนจำไม่เห็นด้วยกับความเห็นของแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษา

ผู้ต้องขังซึ่งเจ็บป่วยรายนั้น ซึ่งแพทย์มีความเห็นว่าสมควรที่จะรับตัวผู้ต้องขังคนนั้นไว้รักษาในสถานบำบัดรักษา สำหรับโรคชนิดนั้นเป็นการเฉพาะทาง เนื่องจากสถานพยานบาลหรือโรงพยาบาลภายในเรือนจำไม่สามารถ รักษาผู้ต้องขังซึ่งเจ็บป่วยเป็นโรคเฉพาะทางได้ จึงมีความจำเป็นต้องรักษาผู้ต้องขังรายนั้นที่สถานบำบัดรักษา สำหรับโรคชนิดนั้นโดยเฉพาะที่โรงพยาบาล หรือสถานบำบัดรักษาทางสุขภาพจิตของรัฐภายนอกเรือนจำ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ข้อ 2 (3) ของกฎกระทรวงการส่งตัวผู้ต้องขังไปรักษาตัวนอกเรือนจำ พ.ศ. 2563 ไม่สอดคล้องกับข้อ 27 (2) ของข้อกำหนดแผนเคลลา อีกทั้งยังส่งผลให้การใช้ดุลยพินิจของผู้บัญชาการ เรือนจำในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของแพทย์และไม่อนุญาตให้ผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยออกไปรักษา ตัวนอกเรือนจำนั้น เป็นการใช้อดุลยพินิจที่กระทบต่อสิทธิในการรักษาพยาบาล ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชน ขั้นพื้นฐานของผู้ต้องขังอีกด้วย

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาโครงสร้างของคณะกรรมการคุมขังในสถานที่คุมขัง

ผู้ศึกษาเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการดำเนินการสำหรับการคุมขังในสถานที่คุมขัง พ.ศ. 2566 ลงวันที่ 6 ธันวาคม 2566 ข้อ 4 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 สำหรับในส่วนโครงสร้างของคณะกรรมการคุมขังในสถานที่คุมขัง

เดิม

ข้อ 4 “ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการคุมขังในสถานที่คุมขัง” ประกอบด้วยรองอธิบดีที่กำกับดูแลกองทัณฑวิทยาเป็นประธาน ผู้อำนวยการกองทัณฑวิทยา ผู้อำนวยการกองทัณฑปฏิบัติ ผู้อำนวยการกองพัฒนาพฤตินิสัย ผู้อำนวยการกองบริการทางการแพทย์ และผู้อำนวยการ กองกฎหมาย และบุคคลภายนอก ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งจากบุคคลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านสาธารณสุข 1 คน และด้านสังคมสงเคราะห์หรืออุตสาหกรรม 1 คน เป็นคณะกรรมการ โดยมีผู้อำนวยการกลุ่มงานมาตรการ ควบคุมผู้ต้องขังสังกัดกองทัณฑวิทยา เป็นประธานและเลขานุการ และข้าราชการสังกัดกองทัณฑวิทยาที่ ได้รับมอบหมายอีกไม่เกิน 2 คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

ข้อ 4 “ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการคุมขังในสถานที่คุมขัง” ประกอบด้วยรองอธิบดีที่กำกับดูแลกองทัณฑวิทยาเป็นประธาน ผู้อำนวยการกองทัณฑวิทยา ผู้อำนวยการกองทัณฑปฏิบัติ ผู้อำนวยการกองพัฒนาพฤตินิสัย ผู้อำนวยการกองบริการทางการแพทย์ ผู้อำนวยการกองกฎหมาย และผู้แทนจากกรมคุมประพฤติ ผู้แทนจากกรมการปกครอง ผู้แทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นักจิตวิทยา ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และบุคคลภายนอกซึ่งอธิบดีแต่งตั้งจากบุคคลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านสาธารณสุข 1 คน และด้านสังคมสงเคราะห์หรืออุตสาหกรรม 1 คน เป็น

คณะทำงาน โดยมีผู้อำนวยการกลุ่มงานมาตรการควบคุมผู้ต้องขังสังกัดกองทัพบก เป็นคณะทำงานและเลขานุการ และข้าราชการสังกัดกองทัพบกที่ได้รับมอบหมายอีกไม่เกิน 2 คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

2. ปัญหาอำนาจของกรมราชทัณฑ์ในการพิจารณาประโยชน์ของผู้ต้องขัง ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560

ผู้ศึกษาเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติม โดยให้เพิ่มความเป็นวรรคสามในมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560

เดิม

มาตรา 52 “นักโทษเด็ดขาดคนใดแสดงให้เห็นว่ามีความประพฤติดี มีความอดสาเห ความก้าวหน้าในการศึกษา และทำการทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ทางราชการเป็นพิเศษ อาจได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) ได้รับความสะดวกในเรื่องจำตามระเบียบกรมราชทัณฑ์

(2) เลื่อนชั้น

(3) ได้รับแต่งตั้งให้มีตำแหน่งหน้าที่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานเรือนจำ

(4) ลาไม่เกินเจ็ดวันในคราวหนึ่ง โดยไม่นับรวมเวลาที่ต้องใช้ในการเดินทางเข้าด้วย เมื่อมีความจำเป็นเห็นประจักษ์เกี่ยวกับกิจธุระสำคัญหรือกิจการในครอบครัว แต่ห้ามมิให้ออกไปนอกราชอาณาจักร และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบกรมราชทัณฑ์ ระยะเวลาที่อนุญาตให้ลาครั้งนี้ มิให้หักออกจากกรณาคำนวณกำหนดโทษ ถ้านักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับอนุญาตให้ลาออกไปไม่กลับเข้าเรือนจำภายในเวลาที่กำหนดเกินกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง ให้ถือว่านักโทษเด็ดขาดผู้นั้นหลบหนีที่คุมขังตามประมวลกฎหมายอาญา

(5) ลดวันต้องโทษจำคุกให้เดือนละไม่เกินห้าวัน แต่การลดวันต้องโทษจำคุกจะพึงกระทำได้ต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนหรือหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า หรือไม่น้อยกว่าสิบปีในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุก

(6) ลดวันต้องโทษจำคุกลงอีกไม่เกินจำนวนวันที่ทำงานสาธารณะหรือทำงานอื่นใดเพื่อประโยชน์ของทางราชการนอกเรือนจำตามมาตรา 49 และอาจได้รับเงินรางวัลด้วยก็ได้

(7) พักการลงโทษเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนหรือหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า หรือไม่น้อยกว่าสิบปีในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา และกำหนดระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขให้กำหนดเท่ากับกำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่ ทั้งนี้ ในการคำนวณระยะเวลา

การพักการลงโทษ ถ้ามีวันลดวันต้องโทษจำคุกตาม (6) ให้นำมารวมกับระยะเวลาในการพักการลงโทษด้วย โดยในการพักการลงโทษ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ

(8) ได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ออกไปฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการหรือรับการศึกษาอบรม นอกเรือนจำโดยมีหรือไม่มีผู้ควบคุมก็ได้ แต่การอนุญาตให้ออกไปฝึกวิชาชีพหรือรับการศึกษาอบรมนอก เรือนจำจะพึงกระทำได้ต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่า หนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุด ณ ขณะนั้น และเหลือโทษจำคุกไม่เกินสามปีหก เดือน ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงประโยชน์ในการศึกษาอบรมและแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยของนักโทษเด็ดขาด และ ความปลอดภัยของสังคมประกอบกัน แต่ถ้านักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับอนุญาตให้ออกไปฝึกวิชาชีพในสถาน ประกอบการหรือรับการศึกษาอบรมนอกเรือนจำโดยไม่มีผู้ควบคุมไม่กลับเข้าเรือนจำภายในเวลาที่กำหนด เกินกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง ให้ถือว่านักโทษเด็ดขาดผู้นั้นหลบหนีที่คุมขังตามประมวลกฎหมายอาญา

การดำเนินการตาม (2) (3) (5) (6) (7) และ (8) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กำหนดในกฎกระทรวง โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและต้องนำพฤติการณ์การกระทำ ความผิดลักษณะความผิด และความรุนแรงของคดีรวมถึงการกระทำความผิดที่ได้กระทำมาก่อนแล้ว ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 40 มาประกอบการพิจารณาด้วย”

แก้ไขเพิ่มเติม โดยให้เพิ่มความเป็นวรรคสามในมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ดังนี้

“การดำเนินการตามมาตรานี้ ในกรณีศาลลงโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไปให้กรมราชทัณฑ์ เสนอขอความเห็นชอบจากศาลเป็นกรณีไป”

3. ปัญหาการพักการลงโทษในกรณีมีเหตุพิเศษ

ผู้ศึกษาเห็นควรยกเลิก ข้อ 43 ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่ นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก หรือการพักการลงโทษ และได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 52 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 จึง

4. ปัญหาการใช้ดุลยพินิจของผู้บัญชาการเรือนจำ กรณีไม่เห็นด้วยกับความเห็นของแพทย์ ตามกฎกระทรวงการส่งตัวผู้ต้องขังไปรักษาตัวนอกเรือนจำ พ.ศ. 2563

ผู้ศึกษาเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 2 ใน (2) และ (3) ของกฎกระทรวงการส่งตัวผู้ต้องขังไปรักษา ตัวนอกเรือนจำ พ.ศ. 2563 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7 วรรคหนึ่ง และมาตรา 55 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560

เดิม

ข้อ 2 “เมื่อผู้บัญชาการเรือนจำได้รับรายงานจากเจ้าพนักงานเรือนจำว่า ผู้ต้องขังคนใดป่วย มีปัญหา เกี่ยวกับสุขภาพจิต หรือเป็นโรคติดต่อ ให้ส่งตัวผู้ต้องขังคนนั้นไปรับการตรวจในสถานพยาบาลของเรือนจำ

โดยเร็ว ถ้าผู้ต้องขังคนนั้นต้องได้รับการบำบัดรักษาเฉพาะด้านหรือถ้าคงรักษาพยาบาลอยู่ในเรือนจำ จะไม่ทุเลาดีขึ้น ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ...

(2) เมื่อผู้บัญชาการเรือนจำ อนุญาตให้ส่งตัวผู้ต้องขังไปรับการรักษานอกเรือนจำ ตาม (1) หากแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษามีความเห็น ว่าสมควรรับตัวผู้ต้องขังคนนั้นไว้รักษาในสถานบำบัดรักษา สำหรับโรคชนิดนั้นโดยเฉพาะ โรงพยาบาล หรือสถานบำบัดรักษาทางสุขภาพจิตของรัฐ ให้เจ้าพนักงาน เรือนจำซึ่งพาผู้ต้องขังคนนั้นไปตรวจรักษา ขอหลักฐานและความเห็นของแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษา ประกอบการจัดทำรายงานเสนอผู้บัญชาการเรือนจำพิจารณา ถ้าผู้บัญชาการเรือนจำเห็นด้วยกับความเห็น ของแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษา ให้มีคำสั่งอนุญาตให้รับตัวไว้รักษา

(3) กรณีผู้บัญชาการเรือนจำ ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษา ตาม (2) หรือมี เหตุฉุกเฉินอื่นอันอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตหรือความปลอดภัยของผู้ต้องขัง ให้เจ้าพนักงานเรือนจำนำตัว ผู้ต้องขังคนนั้น กลับเข้ารักษาพยาบาลภายในเรือนจำ และจัดการช่วยเหลือประการอื่นเท่าที่จำเป็นแล้ว รายงานอธิบดีโดยเร็ว พร้อมกับสำเนาความเห็นของแพทย์และสำเนาหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(4) ...”

แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

ข้อ 2 “เมื่อผู้บัญชาการเรือนจำได้รับรายงานจากเจ้าพนักงานเรือนจำว่า ผู้ต้องขังคนใดป่วย มีปัญหา เกี่ยวกับสุขภาพจิต หรือเป็นโรคติดต่อ ให้ส่งตัวผู้ต้องขังคนนั้นไปรับการตรวจในสถานพยาบาลของเรือนจำ โดยเร็ว ถ้าผู้ต้องขังคนนั้นต้องได้รับการบำบัดรักษาเฉพาะด้านหรือถ้าคงรักษาพยาบาลอยู่ในเรือนจำ จะไม่ทุเลาดีขึ้น ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ...

(2) เมื่อผู้บัญชาการเรือนจำ อนุญาตให้ส่งตัวผู้ต้องขังไปรับการรักษานอกเรือนจำ ตาม (1) หากแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษามีความเห็น ว่าสมควรรับตัวผู้ต้องขังคนนั้นไว้รักษาในสถานบำบัดรักษา สำหรับโรคชนิดนั้นโดยเฉพาะ โรงพยาบาลหรือสถานบำบัดรักษาทางสุขภาพจิตของรัฐ ให้เจ้าพนักงาน เรือนจำพาผู้ต้องขังคนนั้นไปตรวจรักษา ขอหลักฐานและความเห็นของแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษา ประกอบการจัดทำรายงานเสนอผู้บัญชาการเรือนจำพิจารณา ให้ผู้บัญชาการเรือนจำมีคำสั่งอนุญาตให้รับตัว ไว้รักษาตามความเห็นแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษา

(3) กรณีมีเหตุฉุกเฉินอื่นอันอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตหรือความปลอดภัยของผู้ต้องขัง ให้เจ้าพนักงาน เรือนจำนำตัวผู้ต้องขังคนนั้น กลับเข้ารักษาพยาบาลภายในเรือนจำ และจัดการช่วยเหลือประการอื่น เท่าที่จำเป็นแล้วรายงานอธิบดีโดยเร็ว พร้อมกับสำเนาความเห็นของแพทย์และสำเนาหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(4) ...”

เอกสารอ้างอิง

กรมราชทัณฑ์. *ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์* [Online]. Available URL:

http://www.correct.go.th/?page_id=12255. 2567 (กุมภาพันธ์, 12).

นัทธี จิตสว่าง. “สิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขังกำลังถูกละเมิด.” *วารสารราชทัณฑ์* 46, 3 (2541): 25.

เนติพันธ์ บุญมา. “บทบาทของศาลในการพักการลงโทษ: กรณีศึกษาเปรียบเทียบไทยกับ

สหรัฐอเมริกา.” *วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย,*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ประเสริฐ จันทรวท. “วิธีการหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกในระยะสั้น.” *วารสารนิติศาสตร์* 4, 1 (มิถุนายน 2515): 126-127.

พรเลิศ ศักดิ์สงวนมณูญ. “อำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษ.” *วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต*

สาขากฎหมายอาญา คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555

หยุด แสงอุทัย, *กฎหมายอาญาภาค 1*, พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.